

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Журналистика факультеті
ЮНЕСКО-ның журналистика және коммуникация кафедрасы

**ОМО3301; - «Халықаралық қатынастар негіздері»
пәні бойынша қорытынды емтихан**

БАҒДАРЛАМАСЫ

**«Б03202 – Халықаралық журналистика» мамандығы бойынша білім беру
Бағдарламасы**

Курс – 3
Семестр – 5
Кредит саны – 5 (Лекция-1, Семинар-2)

Алматы 2022 ж.

ОМО3301; «Халықаралық қатынастар негіздері» пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасын Жұмыс оқу жоспары және Білім беру беру бағдарламасының пәндер каталогы негізінде құрастырған аға оқытушы, ф.ғ.к. С.Б.Бөрібаева

ЮНЕСКО-ның журналистика және коммуникация кафедрасының мәжілісінде қарастырылды және мақұлданды
«_01_» _____ 09 _____ 2022 ___ ж., № _1_ хаттама

Кафедра меңгерушісі _____ Н.Т.Шыңғысова

Кіріспе

«Халықаралық қатынастар негіздері» – міндетті пәндер циклінің пәні болып табылады. Курс дипломатияның теориялық негіздерін, дипломатия тілінің стильдік ерекшеліктерін, Дипломатиялық Протокол және Дипломатиялық Этикет ережелерін, журналистика үшін халықаралық қатынастардың маңызды ұғымдары, қағидалары мен категорияларын, сондай-ақ халықаралық журналист стандарттары туралы теориялық тақырыптарды қарастырады.

Емтиханның мақсаты – оқытылатын пән бойынша қол жеткізілген нәтижелерді бағалау.

Міндеті:

- пән бойынша студенттердің құзыреттіліктерін тексеру;
- студенттердің білімдерін анықтау;
- кәсіби саладағы практикалық мәселелерді шешу.

Емтиханды өткізу түрі: дәстүрлі ауызша

Қорытынды емтихан кезінде студенттер өздерінің қабілеттілігін көрсете білуі қажет:

- Халықаралық қатынастар теориясын, олардың қазіргі үрдістері мен журналистика жағдайындағы даму ерекшеліктерін білу;
- Мемлекеттің сыртқы саясатын талдай білетін; Қазақстанның орны мен рөлі туралы баяндай білу;
- Дипломатиялық хат алмасу құжат түрі – Жеке ноталар. Вербальді ноталар. Құттықтау ноталары үлгілерін талдай, стилін анықтай білу;
- Мәдениетаралық коммуникацияда Реалия. Транскрипция. Транслитерация тәсілдерін талдай білу;
- Халықаралық құқық нормаларын, Халықаралық құқықтың негізгі қағидаларын білу;
- Дипломатиялық корреспонденциялар түрлерін, ресми Коммюнике мен Пресс-релиз үлгілерін тілдік, стильдік тұрғыдан ажырата білу.

Емтихан ережелері:

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
2. Студенттер мен оқытушы емтиханның күні мен уақытын алдын ала білуі қажет.
3. Универ жүйесінен, әрбір емтихан тапсырушыға жеке бір билет жарияланады.
4. 30 минут бұрын емтиханның басталатындығы туралы еске салу қажет.
5. Қосымша ақпарат көздерін пайдалануға тыйым салу туралы ескертеді.

Емтихан тапсыру нәтижелері бойынша:

Оқытушы немесе комиссия емтиханға қатысушыларды куәландырады;

Универ жүйесінде қорытынды ведомостьке бағаларын қояды (емтиханнан кейін 48 сағат ішінде).

Тақырыптар

1. Халықаралық қатынастар теориясы: нысаны, пәні, қызметі, әдіснамасы.
2. Протоколдық қызметтерді ұйымдастырудың дәстүрлері мен заманауи тәжірибесі.
3. Дипломатиялық Протокол. Дипломатиялық Этикет ерекшеліктері.

4. Дипломатиялық қатынастар орнату. Дипломатиялық өкілдіктердің басшыларын тағайындау тәртібі.
5. Қонақжайлылық мәдениеті. Қонақ күту этикеті.
6. Дипломатиялық құжаттар мен терминдер. Дипломатиялық құжат түрлері.
7. Дипломатиялық корреспонденциялар. Жаднама жазба. Меморандумдар. Жеделхат. Жартылай ресми түрдегі жеке хаттар. Үкімет мәлімдемесі.
8. Коммюнике. Пресс-релиз. Жеделхаттар.
9. Мәдениетаралық коммуникация. Баламасыз лексиканы аударуда қолданылатын тәсілдер: Реалия. Транскрипция. Транслитерация.
10. Дипломатиялық мазмұндағы БАҚ материалдары. Қоғамдық-саяси мәтіндердің ерекшеліктері.
11. Халықаралық құқық және БАҚ.
12. Халықаралық құқықтағы журналистің құқықтық мәртебесінің генезисі.
13. Халықаралық ұйымдардың құқықтық мәртебесі.
14. БАҚ-тағы қоғамдық-саяси метафоралар және оларды аудару ерекшеліктері.
15. Ақпараттық технологиялар және әлемдік саясат. Ақпараттық технологиялардың дамуы.

Әдебиет және ресурстар

1. Батыршаұлы С. «Дипломатиялық қызмет және халықаралық қатынастар» Астана: «Фолиант» баспасы, 2020
2. Медеубаева Ж.М. «Халықаралық қатынастар теориясы». Оқу құралы. - Астана: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық Университеті. – 2018, 98 бет. ISBN 9965-766-42-8
3. Л.М. Иватова, Ә.С. Қайдарова, Ә.Т. Мухитденова «ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ТЕОРИЯСЫ» Оқу құралы. Алматы «Қазақ университеті» 2014
4. Бөрібаева С.Б. «Дипломаттарға арналған қазақ тілі». Оқу құралы – «Қазақ Университеті», 2018.
5. Бөрібаева С.Б., Бакитов А.Т. «Дипломатиялық құжаттар және дипломатиялық терминдердің жасалу жолдары». Международный научно-популярный Журнал ISSE 2373-333X «Наука и жизнь Казахстана». № 4 (79) 2019, 148-153 стр.
6. Жейсон Бейнбриж, Никола Гок, Лиз Тайнан. «Медиа және журналистика: теория мен практикаға жаңа көзқарас». Oxford. 2015, 504 б.

Ғаламтор ресурстары:

1. Дипломатический протокол. <http://etiket.dljavseh.ru>
2. Баландина Л.А., Кураченко Г.Ф. «Язык дипломатии: Традиции и современность». <http://www.ling-expert.ru/conference/langlaw1/langdiplomat.html>
3. Рихтер А.Г. «Международные стандарты и зарубежная практика регулирования журналистики» <http://ru.unesco.kz/international-standards-and-foreign-practices-on-media-regulation,.2021> г.
4. Международные стандарты онлайн-журналистики (практическое руководство для журналистов) – Торалиева Г. 2021 г. <http://moyuniver.net/osnovnye-zhanry-mezhdunarodnoj-on-lajn-zhurnalistiki/>
5. Лабуш Н.С., Пую А.С. «Международное гуманитарное право: Журналистика и права человека» Учебное пособие. 2019 <https://uchebnikfree.com/jurnalistiki-osnovyi-pravovyye/mejdunarodnoe-gumanitarnoe-pravo-jurnalistika.html>